

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ראשון

היכל
תשיעי

קונטרס

כ"ף מרחשון - תשנ"ב

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתיים לבריאה

ה' תהא שנת נפלאות בכל

צדי"ק שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

בס"ד.

פתח דבר

לקראת כ"ף מרחשון הבעל"ט, יום הולדת את כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב)
נ"ע – הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה ויהיו חיי שרה גו', שאמר כ"ק
אדמו"ר שליט"א בהתוועדות דשנת פ' חיי שרה ה'תשל"ו.

מערכת „אוצר החסידים“

מוצש"ק פ' וירא ה'תשנ"ב (ה'י' תהא שנת נפלאות בכל)
שנת הצד"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א,
ברוקלין, נ"ו.

בס"ד. ש"פ חיי שרה ה'תש"ל

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה. ומדייק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בעל יום ההולדת דכ"ף מרחשון במאמרו ד"ה זה, הרי כבר נאמר ויהיו חיי שרה, ולמה נכפל עוד פעם שני חיי שרה. וממשיך בהמאמר, שבזהר"י עה"פ ויהיו חיי שרה מבאר תחלה את הפסוק: ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד, ולאח"כ אומר דענין ויהיו חיי שרה הוא ששרה זכתה לחיין עילאין. ומבאר בהמאמר השייכות דויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד ליהיו חיי שרה, דארץ ושדה הם בחינת מלכות וענין יתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד הוא המשכת האורות שלמעלה ממלכות, בחינת כל ובחינת מלך, במלכות. וזוהי השייכות דויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד ליהיו חיי שרה, כי שרה היא בחינת מלכות (דוגמת ארץ ושדה). וזה ששרה זכתה לחיין עילאין הוא שנמשכו בה האורות שלמעלה ממלכות. ומבאר בארוכה ד' הענינים שבפסוק ויתרון ארץ גו', שתי הבחינות שבמלכות, ארץ ושדה, ושתי הבחינות בהאורות שלמעלה מהמלכות הנמשכים במלכות, בחינת כל ובחינת מלך. ומבאר, דעשרים שנה ושבע שנים הוא ע"ד בחינת כל, ומאה שנה הוא ע"ד בחינת מלך. ולאחרי זה מבאר (בסיום המאמר), דויהיו חיי שרה הוא המשכת החיין עילאין (מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים) במלכות, ושני חיי שרה הוא, שהחיין עילאין נמשכו בכי"ע. וצריך להבין, דבכדי לבאר ההוספה דשני חיי שרה על ויהיו חיי שרה נוגע לכאורה רק שויהיו חיי שרה הוא המשכת חיין עילאין במלכות, דעפ"י יש לבאר שההוספה דשני חיי שרה היא ההמשכה בכי"ע, ומזה שביאור זה בא (בהמאמר) לאחרי ביאור הפסוק ויתרון ארץ גו' ושייכותו ליהיו חיי שרה, משמע, שע"כ מיתוסף ביאור בהענין דשני חיי שרה (ההמשכה בכי"ע).

(ב) **ויובן** זה ע"פ המבואר בהמאמר: החילוק בין ארץ ושדה, דארץ הוא כללות העולם, ושדה (המובחר שבארץ) הוא הגן עדן. וחילוק זה שבין כללות העולם לג"ע (שכללות העולם נקרא ארץ וג"ע שדה) הוא בשרשם. דהתהוות העולם

(1) ריש פרשתנו.

(2) דשנת פרי"ת – נדפס בסה"מ פרי"ת ס"ע קמ ואילך. וכנראה שהוא מיוסד על מאמר ד"ה זה בסה"מ

תרי"ל ע' יט ואילך.

(3) פרשתנו (קכב, א).

(4) קהלת ה, ח.

(5) זהר שם (קכב, ב).

(6) כדלקמן סעיף ט.

(7) בכמה ענינים דלקמן ראה גם ביאורו"ז לאדהאמ"צ בהוספות קכט, ד ואילך. וראה גם ד"ה נחמו

עתי"ר (בסה"מ עתי"ר ע' ריח. ע' רכב ואילך). סה"מ מלוקט חי"ג ע' רמב ואילך.

הוא מבחינת חיצוניות המלכות שנק' ארץ, והג"ע הוא מבחינת פנימיות המלכות שנק' שדה. וממשיך בהמאמר, דכמו שמעלת השדה כפשוטה היא שהוא מקום הראוי לזריעה, עד"ז הוא בנוגע לג"ע, שהוא מקום מוכשר להמשכת הגילוי דאוא"ס (צמיחה) שע"י זריעת המצוות. [וכמבואר במק"א עה"פ ויקח ה' אלקים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה וארז"ל¹⁰ לעבדה זה רמ"ח מ"ע ולשמרה זה שס"ה מל"ח, דהטעם על זה שהניחהו בג"ע (דוקא) לעבדה ולשמרה, הוא, כי ג"ע הוא מקום מוכשר להגילוי שנמשך ע"י קיום המצוות. וזה שנמשך הגילוי ע"י קיום המצוות בכללות העולם (לאחרי שגורש האדם מג"ע) הוא כמ"ש¹¹ וישלחהו ה' אלקים מגן עדן לעבוד את האדמה גו', דענין לעבוד את האדמה הוא לעשות המקום דעולם שיהי' מוכשר להגילוי¹²]. וזהו ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד, שהיתרון דארץ [כללות העולם, שהתהוותו היא מחיצוניות המלכות] היא בכל, שנמשך בה בחינת כל, היא ספירת היסוד שנקראת כל¹³. ומלך לשדה נעבד הוא המשכת הגילוי דאוא"ס (שלמעלה מבחינת כל) שע"י קיום המצוות. כדאיתא בזהר שם, מאן מלך דא מלך עילאה דאתחבר לשדה כד איהו נעבד, שע"י העבודה בג"ע (שדה נעבד) שהיא העבודה דקיום המצוות (לעבדה רמ"ח מ"ע ולשמרה שס"ה מל"ח), נמשך גילוי אוא"ס (מלך עילאה), שלמעלה מהגילוי דבחינת כל.

ג) **וביאור** ג' מדריגות הנ"ל [המלכות כמו שהיא מצד עצמה, המשכת הגילוי דבחינת כל (יסוד), והמשכת הגילוי דבחינת מלך עילאה ע"י קיום המצוות], הנה החילוק בין יסוד ומלכות הוא¹⁴, שמלכות היא שרש הנבראים. שלכן נקראת המלכות בשם דיבור (מלכות פה¹⁵), דכמו שהדיבור הוא בשביל הזולת. דנוסף לזה שהדיבור שמדבר בפועל הוא נשמע לזולתו (דזה שהוא נשמע לזולתו הוא ע"י שיוצא לחוץ ונעשה נפרד מהאדם המדבר), הנה גם כח הדיבור שבהאדם עצמו, ענינו הוא זה שבכחו לדבר לזולתו. ועד"ז הוא במלכות, שגם בהיותה באצילות (לפני שירדת להחיות הנבראים) היא שורש ומקור הנבראים. ויסוד הוא סיום האצילות (סיומא דגופא¹⁶), בדוגמת המדות שבאדם, דהגם שהם שייכים להזולת, הרי ענינם הוא¹⁶ שהאדם מתעורר ומתפעל. וזהו ויתרון ארץ בכל היא, שהיתרון דארץ (מלכות), שרש הנבראים) הוא שנמשך בה בחינת כל, יסוד (סיום האצילות).

8) סה"מ עת"ר ע' רטו ואילך.

9) בראשית ב, טו.

10) אה"ת בראשית (כ"ד ו תתרמא, סע"ב – בשם ארז"ל). וראה לקו"ת שה"ש (מח, ד). יל"ר עה"פ

בראשית שם. זח"א כז, א. תקו"ז תכ"א (סב, א). שם תנ"ה (פח, ב).

11) בראשית ג, כג.

12) אבל מ"מ „אין זה דומה כלל לכמו שהי' קודם" (סה"מ עת"ר שם).

13) ראה זח"ג רנו, סע"ב (ברע"מ). פרדס שער יג (שער השערים) ספ"ו. הנסמך בסה"מ מלוקט ח"ג ע' 26.

רמג הערה 26.

14) ראה תו"א ס"פ תרומה (פא, ב). המשך תרס"ו ע' רפד ואילך. ובכ"מ.

15) תקו"ז בהקדמה („פתח אליהו") יז, א.

16) ראה גם סה"מ היש"ת ע' 24 (דיוהו החילוק בין מדות למלכות). לקו"ש ח"ו ע' 114 ואילך.

י"ש לומר, דזה שהמשכה זו נקראת יתרון ארץ, הגם שהמלכות מקבלת תמיד מז"א (מדות), הוא, כי ההמשכה מז"א למלכות היא (בדרך כלל) באופן שע"י שהמלכות מקבלת בתוכה את האורות דז"א היא משתנית¹⁷ [וע"ד כשאדם מדבר דברי אהבה, דכיון דזה שהוא מדבר דברי אהבה הוא כדי לגלות האהבה לזולתו, הרי האהבה שנמשכת בהדיבור היא ירידה ושינוי לגבי האהבה עצמה], והיתרון דארץ (מלכות) הוא בכל (יסוד ז"א), שהמלכות מקבלת בחינת היסוד (כמו שהוא בעצמותו¹⁸) – סיום האצילות.

ד) והנה זה שהמשכת הגילוי דבחינת כל הוא יתרון בהמלכות, הוא דוקא בנוגע לחיצוניות המלכות, ארץ. דכיון שחיצוניות המלכות (הדיבור דמלכות) ענינה הוא שהיא שרש הנבראים, לכן, זה שנמשך בה הגילוי דבחינת כל, (סיום האצילות שלמעלה משרש הנבראים, הוא יתרון (חידוש). אבל בנוגע לפנימיות המלכות, הרי אדרבה, ענינה של פנימיות המלכות (ג"ר דמלכות) הוא שהיא מקבלת מהיסוד. וזהו שהג"ע נקרא בשם כל [כמארז"ל¹⁹ שלשה הטעימן הקב"ה בעולם הזה מעין עולם הבא, אלו הן, אברהם יצחק ויעקב, אברהם דכתיב ב"י²⁰ בכל, יצחק דכתיב ב"י²¹ מכל, יעקב דכתיב ב"י²² כל]. כי כל הוא ספירת היסוד (כנ"ל), והג"ע הוא מבחינת פנימיות המלכות שמקבלת מהיסוד.

ה) ומבואר בהמאמר, דזה שהיסוד נקרא בשם כל הוא על שם נו"ן שערי בינה שנמשכים בו (כל בגימטריא נו"ן²³). ומזה מובן, דהיתרון בארץ (מלכות) ע"י בחינת כל הוא בשני ענינים. שנמשך בה היסוד, שהוא סיום המדות דאצילות, ויתירה מזו, שע"י היסוד נמשכים בה נו"ן שערי בינה, מוחין שלמעלה ממדות. ויש לומר, דשני ענינים אלה שייכים זה לזה. והענין הוא, דמדות הם שייכים להזולת. דהגם שהמדות הם ענין שנוגע להאדם עצמו (ולא כהדיבור שהוא גילוי הזולת), מ"מ, הם בדרגת האדם כמו ששייך אל הזולת, והמוחין הם בדרגת האדם כמו שהוא לעצמו, מובדל מהזולת. ולכן, כשהמשכה היא רק מבחינת המדות דז"א שהם שייכים לזולת, אזי, ע"י שהמלכות מקבלת בתוכה את המדות דז"א נעשה בה שינוי (כנ"ל סעיף ג), וזה שהמלכות מקבלת את המדות דז"א כמו שהם [דזהו"ע יתרון

17 ע"ד הלבנה (ששרשה היא מהמלכות), שע"י שהיא מקבלת את אור השמש (ז"א) היא משנית את האור, שנעשה אור הלבנה ולא אור השמש.

18 וע"ד והי' אור הלבנה כאור החמה (ישע"י ל, כו), דהגם שגם אז תקבל הלבנה מהחמה, מ"מ, לא יהי' שינוי האור כלל בהלבנה מכמו שהוא בהחמה" (המשך תרס"ו ע' רצא).

19 ב"ב טז, סעי'ב ואילך.

20 חיי שרה כד, א.

21 תולדות כז, לג.

22 וישלח לג, יא.

23 ראה פרדס שבהערה 13. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' תרפז. וש"נ.

ארץ בכל היא, שגם בארץ מאיר הגילוי דבחינת כל כמו שהוא בעצמותו, הוא ע"י שרש ההמשכה הוא מהמוחין, דכיון שהמוחין הם למעלה משייכות לזולת (ענין הדיבור, מלכות), לכן, גם כשהמשכה באה בדיבור, אין ביכולת הדיבור לפעול בה שינוי.

ו) והנה גם המוחין שלמעלה משייכות לזולת הם בכלל סדר ההשתלשלות. והגילוי דבחינת מלך עילאה שע"י קיום המצוות (מלך לשדה נעבד) שלמעלה מבחינת כל, הוא למעלה מהשתלשלות. ולהוסיף, דע"פ המבואר במק"א: דכל הוא בחינת טובב²⁵, וזה שהיסוד נקרא בשם כל הוא לפי שהיסוד הוא בקו האמצעי שמגיע בכתר (סובב) [וזהו מ"ש²⁶ כי כל בשמים ובארץ ותרגם דאחיד בשמיא ובארעא, כי לגבי הסובב שמים וארץ הם בשוה], צריך לומר, שהגילוי דבחינת מלך עילאה (שע"י קיום המצוות) הוא למעלה גם מבחינת טובב. דסובב הוא שייך לעולמות אלא שהוא למעלה מהם וכולל את כולם כאחד. וזהו כי כל בשמים ובארץ, שגם לגבי טובב יש שמים וארץ, אלא שהוא מחברם ומאחדם – דאחיד בשמיא ובארעא, וע"י המצוות הוא המשכת גילוי עצמות אוא"ס שלמעלה משייכות לעולמות, למעלה גם מסובב. וכמבואר בהמאמר, דההמשכה שע"י קיום המצוות היא מפנימיות הכתר. והחילוק שבין אריך (חיצוניות הכתר) לעתיק (פנימיות הכתר) הוא, דאריך הוא שרש ומקור הנאצלים אלא שהוא מקיף עליהם – טובב²⁷, ועתיק הוא בחינה תחתונה שבמאציל – אוא"ס שלמעלה משייכות לעולמות.

ומבואר בהמאמר, דמלך עילאה הוא ת"ת [כדאיאת בזהר שם מלך דא קוב"ה, וקוב"ה הוא בחינת ת"ת] ות"ת ממשיך מפנימיות הכתר. ויש לומר, דזה שהת"ת (דוקא) ממשיך מפנימיות הכתר, אף שגם היסוד הוא בקו האמצעי, הוא, כי תג"ת הם עצם המדות ונה"י הם שעל ידם היא ההשפעה (דהמדות חג"ת)²⁸, ולכן, הגילוי דכתר שע"י היסוד (שעל ידו היא ההשפעה) הוא בחינת שרש הנאצלים, והגילוי דכתר שע"י הת"ת (שלמעלה מהשפעה) הוא בחינת פנימיות הכתר.

ו) והנה ידוע²⁹ ששני הענינים דממלא וסובב שרשם הוא באוא"ס שלפני הצמצום, דאור הגבול (שלפני הצמצום) הוא השרש דאור הממלא, ואור הבלוי גבול הוא השרש דאור הסובב. והחילוק בין פעולת הצמצום באור הגבול (שרש הממלא) ופעולת הצמצום באור הבלוי (שרש הסובב) הוא, דפעולת הצמצום באור הגבול היא

24) ראה שערי אורה פה, ב.

25) ראה גם לקו"ת שבת שובה סז, ד.

26) דברי הימים א כט, יא.

27) ראה ע"ח שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. לקו"ת בחוקותי מו, ג. ובכ"מ.

28) ראה תניא אגה"ק סט"ז (קכב, סע"א). סהמ"צ להצ"צ יב, ב ואילך. המשך תרס"ו ע' רפט. ובכ"מ.

29) ראה בארוכה המשך תער"ב ח"ב ע' תתקלד ואילך. סה"מ תרפ"ז ע' לט ואילך. ובכ"מ.

בהאור עצמו, שע"י הצמצום בא במדה וגבול לפי ערך העולמות, ממלא כל עלמין. ופעולת הצמצום באור הבל"ג היא (לא בהאור עצמו, אלא) שלא יאיר במקום החלל. ומזה נעשה הענין דסובב, שהאור אינו מאיר (בעולמות, מקום החלל) בגילוי ובפנימיות אלא בבחינת מקיף והעלם. ועפ"ז יש לומר, שבי' הענינים שבבחינת כל [שע"י היסוד הוא המשכת המדות והמוחין, ושע"י היסוד הוא המשכת הכתר] בשרשם באוא"ס שלפני הצמצום הם אור הגבול ואור הבל"ג, וע"י קיום המצוות נמשך³⁰ אור חדש שלא האיר גם קודם הצמצום.

זזהו שלע"ל יהיו שמים חדשים וארץ חדשה³¹, כי אז יתגלו כל הענינים שנמשכים ע"י מעשינו ועבודתינו עכשיו³², כולל האור חדש שנמשך ע"י קיום התומ"צ עכשיו, ועי"ז תהי' התחדשות גם בעולם, שמים חדשים וארץ חדשה. דזה שלע"ל יומשך בעולם גילוי אור הבל"ג שהאיר קודם הצמצום, אין זה חידוש אמיתי. דכיון שאור זה הי' כבר בגילוי במקום החלל אלא שע"י הצמצום נסתלק האור, לכן, כשהאור חוזר ונמשך, אין זה חידוש אמיתי. וזה שלע"ל יהיו שמים חדשים וארץ חדשה הוא, כי אז יהי' גילוי האור חדש (שנמשך ע"י קיום התומ"צ עכשיו) שלא הי' גם קודם הצמצום.

ח) והנה³³ ידוע, דזה שהבריאה היא בשביל ישראל³⁴, הכוונה בזה היא לא רק לבריאת העולם אלא גם לכל הגילויים, גם לגילויים הכי נעלים. ומזה מובן גם בנוגע לאור הנ"ל שלא האיר גם קודם הצמצום, דזה שנעשה (כביכול) אור זה (שלמעלה מגדר המשכה וגילוי) הוא בכדי שע"י עבודתם של ישראל יהי' אח"כ בהמשכה וגילוי, ושהמשכה והגילוי שלו יהיו בעולם [וכנ"ל שע"י האור חדש, השמים והארץ יהיו חדשים] ועי"ז תושלם הכוונה דדירה בתחתונים. ועפ"ז יש לקשר פירוש הזהר במלך לשדה נעבד (שנעבד קאי על שדה) עם הפירוש (הפשוט) שנעבד קאי על מלך, שגם עצם האור שלמעלה מגדר המשכה וגילוי (מלך עילאה) נעבד כביכול לעבודת השדה (שדה נעבד) קיום המצוות.

י"ש להוסיף בביאור לשון הכתוב לשדה נעבד, כי הכוונה דדירה בתחתונים היא שהגילוי אלקות שנמשך בהתחתונים יהי' מצד ענין התחתונים עצמם. ויש לומר, דזהו הטעם על זה שהגילוי שע"י המצוות הוא ע"י שהמקום שבו נעשית המצוה הוא מוכשר להגילוי [וכנ"ל (סיעה ב) דזה שג"ע נק' בשם שדה הוא לפי שהג"ע הוא מקום מוכשר להגילוי שע"י זריעת המצוות. ועד"ז הוא בנוגע להמקום דכללות העולם, דזה

30 כמפורש בהמאמר (סה"מ פ"ת ע' קמה).

31 ישע"י סו', כב. וראה בארוכה בהמאמר שם (ע' קמו).

32 תניא פל"ז.

33 ראה ע"ד"ז סה"מ מלוקט ח"ד ע' שסט.

34 פרש"י ר"פ בראשית.

שוישלחהו גוי' לעבוד את האדמה הוא לעשות המקום דעולם להיות מוכשר להגילוי שע"י המצוות], כי ע"י שהמשכת הגילוי בעולם שע"י המצוה היא גם לפי שה(מקום ד)עולם מוכשר לזה, הגילוי בעולם הוא מצד ענינו דהעולם עצמו. וזהו מלך לשדה נעבד, כי שלמות הכוונה דדירה בתחתונים היא שהגילוי בעולם יהי' (לא רק מצד קיום המצוה, אלא גם) מצד העולם, שדה, וכיון דזה שנעשה כביכול בחינת עצם האור, מלך עילאה, הוא בשביל כוונה זו, לכן מלך לשדה נעבד.

ולהוסיף, דהטעם (בפנימיות הענינים) על זה שהאדם גורש מג"ע הוא, כי הכוונה דדירה בתחתונים היא שדירה תהי' בהתחתון שאין תחתון למטה ממנו³⁵, ושהדירה בו תהי' מצד ענינו (דתחתון זה), ולכן וישלחהו ה' אלקים מגן עדן לעבוד את האדמה גוי'. לעשות המקום דעולם (תחתון ביותר³⁶) מוכשר להגילוי, בכדי שגם התחתון שאין תחתון למטה ממנו יהי' דירה לו ית', ושהדירה בו תהי' מצד ענינו. ועד"ז הוא בענין שדה וארץ דלמעלה, דתכלית הכוונה בהמשכת הגילוי דבחינת מלך עילאה בשדה, פנימיות המלכות, הוא, שע"י יומשך הגילוי בארץ³⁷, חיצוניות המלכות (וע"י³⁸ בבי"ע, עד בעוה"ז התחתון), ובאופן שהגילוי בארץ יהי' (לא כמו דבר נוסף עליו, אלא שזה) יהי' ענינה של הארץ, בדוגמת פנימיות המלכות (שדה³⁹) שענינה הוא זה שמקבלת את הגילויים שלמעלה ממנה.

וזהו ויהי חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, ומבאר בהמאמר, דמאה שנה הוא פנימיות הכתר, בחינת מלך עילאה. עשרים שנה ושבע שנים הם מוחין ומדות (שנמשכים ע"י היסוד), בחינת כל. וצריך ביאור, הרי זה שזכתה שרה לחייו עילאין ה' באופן דמלמטה למעלה, בתחילת בחינת כל ואח"כ בחינת מלך עילאה, והסדר בכתוב הוא מאה שנה ואח"כ עשרים שנה ושבע שנים. ויש לומר

(35) תניא פל"ו.

(36) דנוסף לזה שגם בתחילת הבריאה המקום דכללות העולם ה' "תחתון", הרי שע"י חטא עה"ד נעשה תחתון עוד יותר.

ויש לומר, דשני הענינים שבה"תחתון" דעולם [שמצד עצמו ושע"י חטא עה"ד] הם ע"ד שני הענינים דלקמן בפנים ובהערה הבאה – ארץ, ושדה דלעו"ז.

(37) להעיר, שבוהר שם יש עוד פירוש במלך לשדה נעבד (הובא גם במאמר הנ"ל ע' קמו ואילך), שהמלכות דקדושה נעבדת לשדה דלעו"ז. ויש לומר (וראה עדי"ו סה"מ מלוקט ח"ג ע' רמז), דזה שפירוש זה במלך לשדה נעבד בא לאחרי ובהמשך להפירוש דמלך לשדה נעבד הוא מלך עילאה דאתחבר לשדה כד איהו נעבד, הוא, כי הכוונה בשדה דלעו"ז הוא שיתהפך לקדושה, והגילוי דמלך עילאה יומשך גם לשם [יבאופן נעלה יותר, ע"ד המעלה בתשובה].

(38) ועפ"י יומתק לשון הזהר "מלך עילאה דאתחבר לשדה", דנוסף לזה שתחלת ההמשכה היא בשדה וע"י נמשכת גם בארץ, יש לומר שבוה מרמז שגם ההמשכה בארץ היא באופן ד"שדה".

(*) דנוסף לזה שלא ה' מוכשר להגילוי שע"י מצוות דקרקע הגיע, ה' צ"ל תיקון בכללות העולם (אלא שלוסי חטא עה"ד ה' התיקון בדרך דממילא) – ראה סה"מ עת"ד שבהערה 8.

הביאור, שהוא בכדי לרמוז שההמשכה דבחינת מאה שנה, מלך עילאה, המשיכה אח"כ גם בבחינת עשרים שנה ושבע שנים, בחינת כל. ועי"ז, הגילוי דבחינת מאה שנה שנמשך תחלה בבחינת שדה (פנימיות המלכות) נמשך אח"כ גם בבחינת ארץ (חיצוניות המלכות)³⁹. ולאח"ז נאמר שני חיי שרה, שהמשיכה גילוי זה גם כבי"ע.

ולהוסיף, דע"י המשכת בחינת מאה שנה (מלך עילאה) בחיצוניות המלכות ובפרט כבי"ע, נעשה בו עלי'. דמלך עילאה מצד עצמו הוא אור (אלא שהוא אור שלמעלה מהמשכה וגילוי), וע"י המשכתו למטה, מתגלית בו כוונת העצמות. ועפ"ז, סדר הענינים שבכתוב הוא מלמטה למעלה, הן בנוגע לשרה, דכל מה שנתעלתה לדרגא עליונה יותר המשיכה בחינת מאה שנה למטה יותר, וגם בנוגע להענין דמאה שנה עצמו, שע"י המשכתו למטה נעשה בו עלי'. וזהו שני חיי שרה כולן שוין לטובה⁴⁰, דהאור מצד עצמו הוא בחינת מאה שנה, מאה הו"ע התחלקות פרטים אלא שכולם הם מתאחדים כאחד, שנה לשון יחיד, ולאח"ז נאמר שני חיי שרה ולא נזכר מספר, למעלה מגדר התחלקות.

וממשיך הכתוב בקרית ארבע היא חברון, דלאחרי המשכת בחינת מאה שנה כבי"ע, נמשך גילוי זה בגוף הגשמי שמחובר (חברון) מארבע יסודות⁴¹, ועי"ז מיתוסף בהחיבור דהנשמה והגוף⁴² לאריכות ימים ושנים טובות, תורה ומצוות יאָרן⁴³, חסידישע יאָרן, ובאופן דהרחבה עד למרחב העצמי, והולכים לקראת משיח צדקנו, ובאופן דשמחת עולם על ראשם⁴⁴.

39) להעיר ממ"ש בהמאמר (ע' קמז) דעשרים שנה ושבע שנים, הו"ע ויתרון ארץ בכל היא" – אף שלכאורה הול"ל שהוא בחינת כל.

40) פרש"י עה"פ (ריש פרשתנו).

41) זהר פרשתנו קכב, ב (במדרש הנעלם).

42) דכל שהגוף מזדכך יותר, רוצה הנשמה להיות בהגוף, וזה שבשרה ה" הדיפך מזה, הוא מפני סיבה

צדדית, ראה פרש"י עה"פ.

43) ראה ה"יום יום" ו' חשון.

44) ישע"י לה, י. נא, יא.